

Gemeente Amsterdam

- Impact analyse (versie 5.0)
- Structurele financiële impact
 - Transitiekosten

november 2021

deOmggevingswet

Even voorstellen... Marco Pot

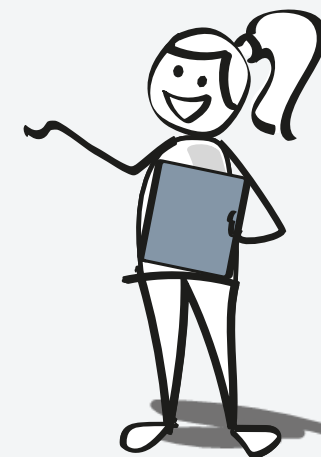

Vanuit een bestuurskundige en bedrijfseconomische achtergrond adviseer ik ruim 25 jaar gemeenten van heel klein tot heel groot. Altijd op het snijvlak van de bestuurlijke agenda en financiële uitdagingen. De omgevingswet is daar een mooi voorbeeld van. De wet biedt een prachtig perspectief op anders werken en laat tegelijkertijd zien dat het voor met name de grote gemeenten een uitdaging is om zich over de verticale lijnen heen te organiseren. Ik vind dat fascinerend en geweldig interessant om die uitdaging aan te gaan.

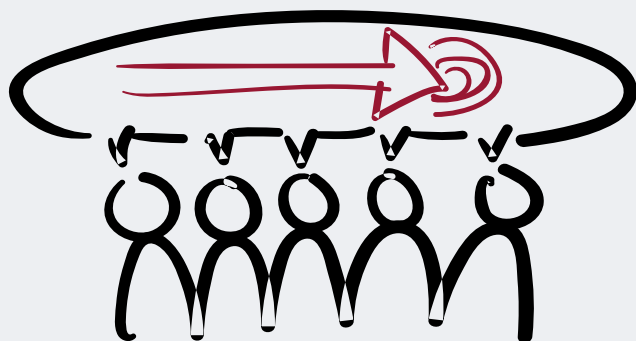
De weg naar de impactanalyse was een behoorlijke puzzel

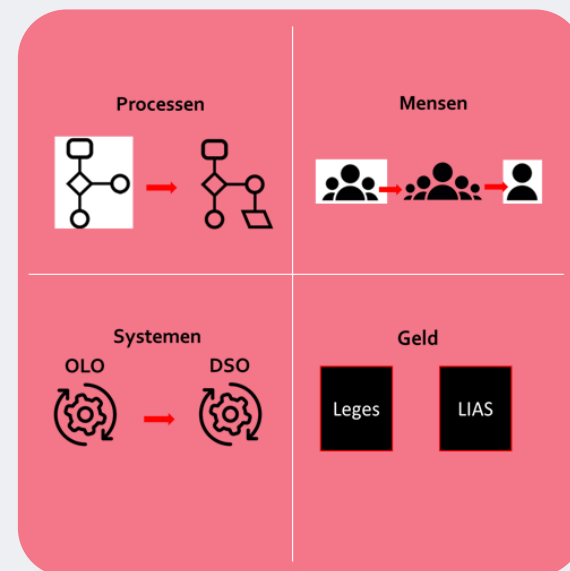
De impactanalyse richt zich op het vertalen van de financiële impact van de OW naar de begroting, maar er is meer...

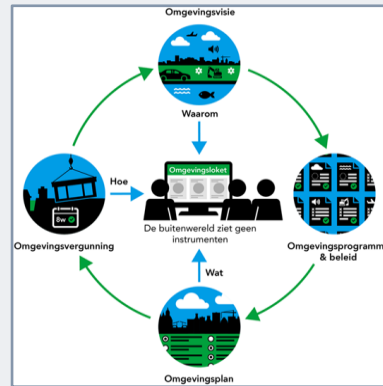
De impactanalyse geeft een integraal beeld van de beweging èn de financiële gevolgen.

We hebben goed gekeken naar de beweging die gaat plaatsvinden na invoering van de wet en wat dat betekent voor processen, mensen, systemen en geld. We hebben daar inmiddels een goed beeld bij. We moeten ook accepteren dat er onzekerheden zijn. Wat wel zeker is dat het gaat om een beweging op stedelijk niveau. We overstijgen de verticale lijnen. Dat komt terug in de nieuwe manier van werken èn in de integrale aanpassing van de begroting.

Logica van de impactanalyse

Beleidscyclus

Omgevingsvisie

De Omgevingswet verplicht overheden een Omgevingsvisie op te stellen. In 2021 is de Omgevingsvisie Amsterdam 2030 vastgesteld. De Omgevingsvisie heeft een bindend karakter voor de gemeente en heeft integraal betrekking op het grondgebied van Amsterdam: alle aspecten van de fysieke leefomgeving zijn in samenhang bekeken (energie, groen, water, flora en fauna, wonen, economie, milieu, gezondheid, luchtkwaliteit, bodem, fysieke veiligheid, cultuurhistorie, klimaatadaptatie, gemeenschappelijke waarden, ruimte voor sociale voorzieningen en ontmoeting).

Oude situatie: structuurvisie Amsterdam 2020

- De huidige visie op de stad is in 2021 vastgesteld in de Structuurvisie Amsterdam 2020.
- Het opstellen van een structuurvisie heeft in hoge mate een incidenteel, projectmatig karakter.
- Insiden is veel kennis bijeen gebracht, maar er was geen tijd voor een integrale aanpak.
- De groei van de stad en de druk op de openbare ruimte leiden steeds weer tot spanningen en knelpunten.
- Relatief nieuwe opgaven en knippen als de energietransitie, circulaire economie, kansengelijkheid en ruimtelijke integratie vragen om een nog meer integrale benadering die de sectorale inrichting in beleidsdomeinen overloopt.
- Kies op steeds hoger niveau zijn daarom nodig.

Nieuwe en toekomstige situatie: Omgevingsvisie Amsterdam 2030

- De visie is het startpunt van de beleidscyclus. Ze gaat doorwerken in beleid, programma's, projecten en regelgeving. Door de resultaten te monitoren en te evalueren kan de visie worden bijgesteld. Zo wordt de beleidscyclus voortgezet.
- Verder wordt op basis van de monitor een afwegingsagenda opgesteld. De agenda is een vertaling van de ambities uit de visie naar de daadwerkelijke opgaven voor de invulling van de visie.
- De visie wordt van meet af aan voortdurend geëvalueerd. Daarvoor kan de gemeente beter inspannen op openbare ruimte, kennis en expertise.
- Deze mogelijkheden worden verder versterkt door sectorale beleidsdomeinen te combineren met gebiedsgerichte thema's. Dit door een betere samenwerking en dialoog met Amsterdamse bedrijven en instellingen in de stad. Dit hangt samen met de ambitie om transparant en cyclisch te werken in de fase van de omgevingsvisie.
- Doordat alle aspecten van de fysieke leefomgeving deel uitmaken van de visie, overlijdt de visie de ruimtelijke pijler van de gemeente en heeft ook het sociaal domein (niet-afdeling van de gemeente).
- De visie geeft richting aan de sectorale en gebiedsgerichte programma's van de ontwikkeling van de regio's en het omgevingsplan. De omgevingsvisie heeft voortvarend de afwegingen om regels en programma's, regels te ontwerpen of nieuwe regels te maken.

Was-wordt: de beweging

Impact Omgevingsvisie

Impact op processen, mensen en systemen

	Kern van de verandering	Processen	Mensen	Systemen
Structurele impact (wel er verandert)	- Verandering van een projectbudget: vertrekpunt voor circa 10 jaar naar een structurele verandering. - De Omgevingsvisie is in tegenstelling tot de structuurvisie een dynamisch document dat structureel wordt bijgesteld: hoe gaat het met de stad, de afwegingsagenda en de beleidsdomeinen. - Aansluiting van de sociale pijler op de structurele verandering. - De vierjarige actualisatie van de visie en de afwegingsagenda zorgt op dit moment voor een piek in de veranderingen. Die piek is door de structurele verandering veel kleiner dan bij de structuurvisie het geval was.	- Structureel werkproces voor monitoring en onderhoud van de visie inclusief dialoog met de stad op alle aspecten van de fysieke leefomgeving, waarbij het sociaal domein is betrokken. - Proces voor vierjarige actualisatie.	- Het gaat om circa 4 fte extra capaciteit. - Het borgen van de aansluiting vanuit het sociaal domein vraagt daarnaast om 1,5 fte een extra beleidscapaciteit. - Verandering in extra capaciteit nodig om de actualisatie van de visie en de afwegingsagenda van 10 jaren, die kan naar verwachting door prioritering binnen de bestaande capaciteit worden gerealiseerd.	- Documenten Omgevingsvisie Amsterdam moeten voldoen aan digitale standaarden zodat ze passen in het digitaal stelsel. - Een digitale omgeving voor de monitoring van de visie.

Impact op processen, mensen & systemen

Impact Omgevingsvisie

Impact in geld

	Omgevingsvisie - transitiefase	
Toelichting		
Bruto financiële impact		
Toelichting bruto financieringsbehoefte		
Bestaande financiële dekking		
Toelichting Bestaande financiële dekking		
Netto financiële impact		
Toelichting Netto financiële impact		
Begrotingsprogramma		

Impact op geld: transitiebudget

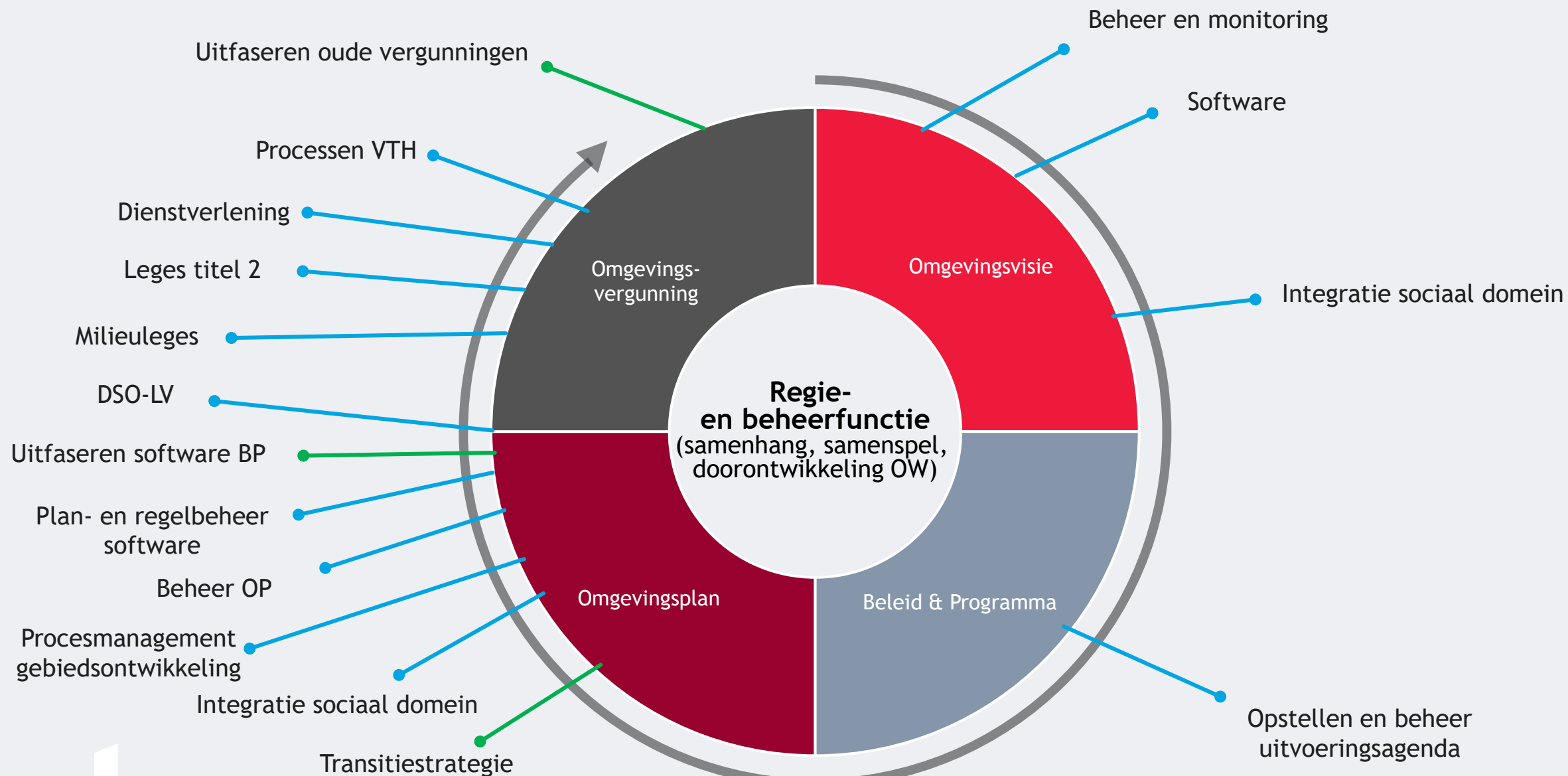
Impact Omgevingsvisie

Impact in geld

	Omgevingsvisie - structureel		
	Verandering van projectbudget naar structurele verandering	Aansluiting sociaal domein op de visie	Digitaal omgeving voor monitoring van de visie
Toelichting	Capaciteit voor monitoring en beheer van de visie	Formele uitbreiding sociaal domein	Beheer van software voor de visie
Bruto financiële impact	€ 500.000 per jaar	€ 150.000 per jaar	€ 25.000 per jaar
Toelichting bruto financieringsbehoefte	De gemeentelijke kosten van opstellen structuur- en omgevingsvisie zijn circa € 5 miljoen. Uitgaven van een cyclus van gemiddeld 10 jaar in het verleden en de planning van het werk vanaf nu, komt dat over op gemiddeld € 0,5 mln. per jaar, wat overeenkomt met 0,5 FTE.	Deze uitbreiding volgt uit de huidige structureel inzet sociaal domein in integrale afstemming Omgevingswet, 1,5 FTE.	Geschatte beheerskosten
Bestaande financiële dekking	€ 500.000 per jaar	€ 0	€ 0
Toelichting Bestaande financiële dekking	Dekking vindt plaats uit het budget (begrotingsprogramma RO en het structurele RO-budget (programma VI).		
Netto financiële impact	€ 0	€ 150.000 per jaar	€ 25.000 per jaar
Toelichting Netto financiële impact	Verandering naar de bestaande capaciteit incidenteel toe.		
Begrotingsprogramma	0	0	0

Impact op geld: structureel

De belangrijkste impactgebieden

We beginnen ook te kijken naar de baten van de OW

XXX

Nu focus OW op inhoud,
implementatie en
transformatie

1.

Samenwerking,
vereenvoudiging, en keuzes
op bestuurlijk niveau

XXX

In Amsterdam loopt
programma Hervormen &
Besparen

2.

Benutten beleidscyclus,
betere koppeling beleid en
uitvoering

XXX

Idee is om vanuit
Hervormen & Besparen te
starten

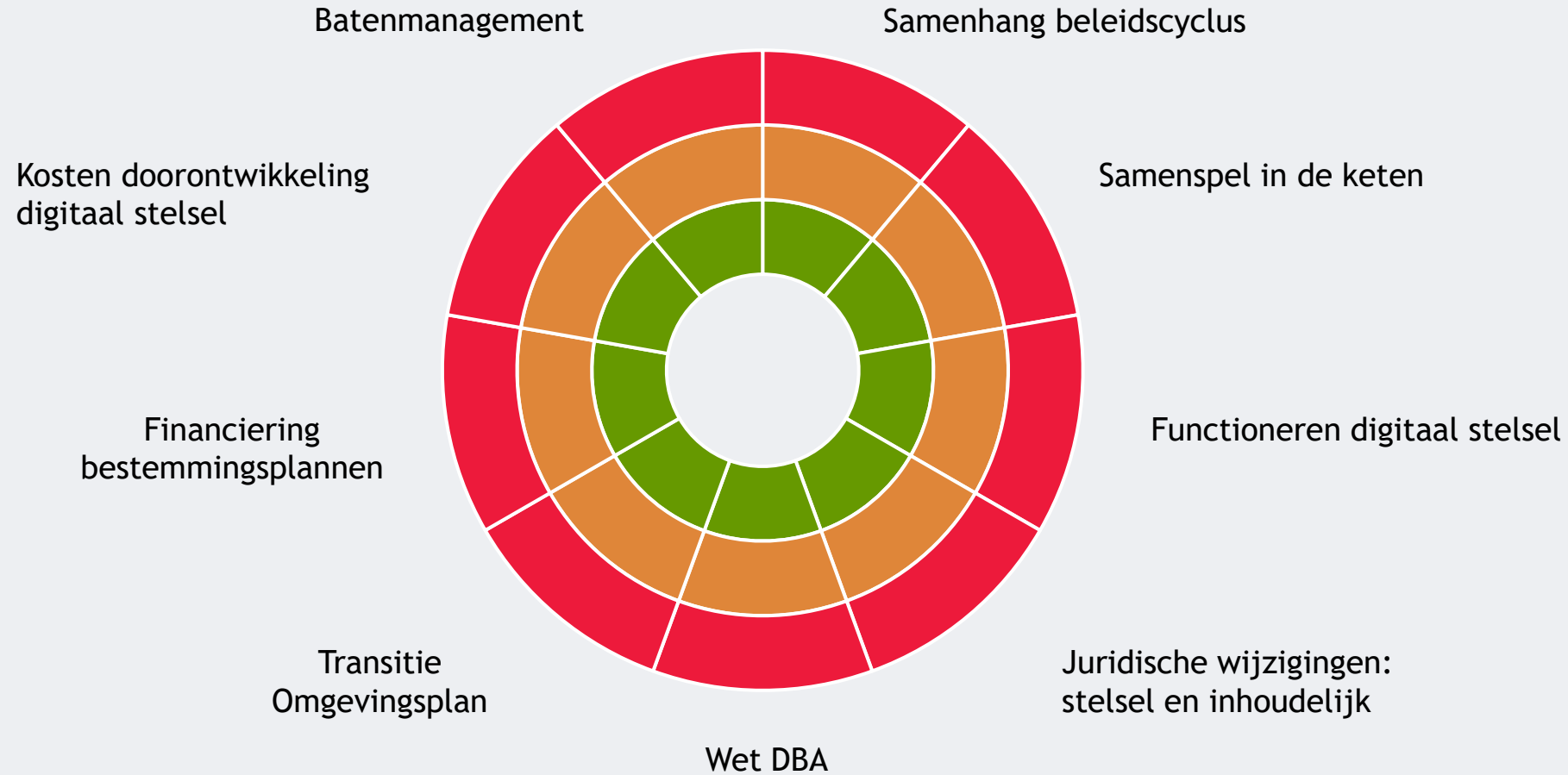
3.

Benutten transitie naar 1
omgevingsplan, meer synergie
halen uit de middelen

Risicoanalyse

Financieel

Nieuwe werkwijze

Juridisch

Leges

Even voorstellen... Marc Timmerman

Sinds 2012 help en adviseer ik grote en kleine gemeenten bij vraagstukken op het snijvlak van financiën en bedrijfsvoering. Met een bedrijfskundige achtergrond en een natuurlijk gevoel voor cijfers ben ik altijd op zoek naar het verhaal achter de cijfers. Vooral bij leges in relatie tot de Omgevingswet is dit zeer interessant. Ook heb ik aan de wieg gestaan van het Financieel Dialoogmodel Omgevingswet en heb ik voor verschillende gemeenten de kostenverdeelssystematiek voor de leges ontwikkeld.

Achtergrond leges

- Behoefte aan impactanalyse voor leges vanuit meerdere invalshoeken
- Eerste poging tot impactanalyse van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen bracht aan het licht dat de kostenonderbouwing onvoldoende was om er duidelijke conclusies aan te verbinden
- De Omgevingswet heeft hierbij gewerkt als versneller om verschillende issues rondom de leges in Amsterdam aan te pakken en op te lossen.:
 - *Bestuurlijke vragen naar inzicht in de kosten en opbrengsten van leges in het VTH domein*
 - *Harmonisatie van leges n.a.v. fusie met Weesp*
 - *Impact OW/WKB, onderbouwing nieuwe legestabel voor titel 2 van de verordening.*
 - *Behoefte aan meer grip op de P&C in het VTH domein*
- Alles bij elkaar een mooie gelegenheid om verschillende onderwerpen in één keer bij elkaar te pakken en een kwaliteitsimpuls te geven aan het legesdossier en de kostenonderbouwing.

Facts and figures

- Amsterdam kent verschillende hoofdstukken die geraakt worden door de Omgevingswet en de WKB
 - *Omgevingsvergunningen (circa 70 artikelen)*
 - *Overige vergunningen in de fysieke leefomgeving (circa 25 artikelen)*
 - *Economie en Milieu (circa 60 artikelen)*
 - *Binnenwater (circa 5 artikelen - woonboten)*
- 8 Stadsdelen met inhoudelijke expertise van de uitvoering
- 7 directies met theoretische expertise
- Inwerkingtreding per 1 juli 2022 betekent een apart (extra) traject voor het vaststellen van de legesverordening. Betekent extra werk voor zowel ambtelijk als bestuurlijk gremium
- Gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022. Betekent minder tijd beschikbaar in het proces om de legesverordening vast te laten stellen
- Half november gaan de concept teksten en kostenonderbouwingen naar Team Leges voor juridische check

Inhoudelijke en procesmatige uitdagingen (1/2)

- De theoretisch (inhoudelijke) kennis en de praktische (uitvoeringskennis) zijn grotendeels gescheiden over afdelingen
- Een legesverordening (juridisch document) leeft niet of nauwelijks in de praktijk. De praktijk is veelal anders ingericht. Koppeling maken tussen de papieren werkelijkheid en de “echte” werkelijkheid kost veel tijd en moeite.
- Financiële gevolgen van processen zijn veelal noodzakelijk kwaad. Om de juiste gegevens te krijgen is het constant zoeken naar de juiste manier om ze uit te vragen.
- Het (tijdelijk) omgevingsplan is een “running document”. Er kunnen dus inhoudelijke keuzes gemaakt worden die leiden tot (nieuwe) vergunningplicht. Dit moet alleen ook verwerkt worden in de legesverordening en de kostenonderbouwing. En dat kost (veel) tijd. Last minute keuzes zijn er dus niet of nauwelijks bij, ook al lijkt dat theoretisch aanlokkelijk.

Inhoudelijke en procesmatige uitdagingen (2/2)

- **Bouwleges:** als gevolg van de WKB verdwijnt de bouwtechnische toets uit het legesproces. De ruimtelijke toets blijft! Daarnaast geldt het verdwijnen van de bouwtechnische toets niet voor bouwwerken in grootteklassen 2 en 3 (grote bouwprojecten). Oftewel: twee soorten vergunningen voor bouwwerken, afhankelijk van de grootteklasse.
- **Huidige juridische onderbouwingen** verwijzen naar bestaande wetten of verordeningen. Overgangsperiode van 9 jaar voor verordeningen maakt dat je waarschijnlijk elk jaar de legesverordening opnieuw tegen het licht moet houden. Dit is een continue doorlopend proces en vergt zeer regelmatige afstemming.
- **De rol van de Omgevingswet:** discussies over de inhoud van het basis- en pluspakket. Inhoudelijk een goed moment om na te denken over de invulling van het opdrachtgeverschap.
- **Milieuleges:** ja of nee? Uitzoeken van milieubelastende activiteiten is zeer arbeidsintensief

Samenwerken in de keten is essentieel

- Het huidige traject laat zien dat samenwerken in de omgevingswet-keten essentieel is. En het heeft ook laten zien dat hier nog echt slagen in gemaakt moeten worden.
- Juridische en praktische werkelijkheid liggen mijlenver uit elkaar. Het doen van een analyse op de haalbaarheid van de uitvoering moet in een veel eerder stadium worden gemaakt.
- Regievoering op de keten is noodzakelijk. Het liefst door iemand die zowel kennis heeft van de Omgevingswet als inhoudelijke kennis heeft van leges.
- In Amsterdam stellen we op basis van de dingen die we zien en waar we tegenaan lopen een ketenproces voor leges op. Dit proces is gestoeld op basis van de P&C cyclus (en daarmee de leges) en redeneert vervolgens terug naar de perioden dat theoretische keuzes gemaakt moeten worden. Worden deze keuzes na de deadline gemaakt en verwerkt in het omgevingsplan? Dan gaan ze pas het jaar daarna mee! Uitzonderingen daargelaten natuurlijk

Vragen?

- Hebben jullie vragen naar aanleiding van ons verhaal?
- Zijn er tips en tricks waar wij zelf nog niet aan gedacht hebben?